

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی هنری صاد
مدیر مسئول و سردبیر: محمدرضا شفیعی
دبیر تحریریه: امیر افشار فتوحی
گرافیک و صفحه آرا: سعید غفوری

www.rooznamehsaba.com
rooznamehsaba

تهران - خیابان آیت الله مدنی - کوچه خجسته منش - پلاک ۵
تلفن: ۶-۷۷۵۸۲۴۲۲ فکس: ۷۷۵۴۸۲۴۵
چاپ: موسسه فرهنگی خراسان
توزیع: نشر گستر امروز

گفت و گوی
روزنامه صبا با
مطهره عدالتخواه
کارگردان مستند
«خانوم ماه»

زنی که عشق را بعد از شهادت زندگی کرد

بعد از گذشت بیش از چهل سال، هنوز همان حسی را داشت که یک زن جوان در سوگ همسرش دارد. چشمانی پر از اشک، اما لبخندی عاشقانه روی صورتش.

درواقع این مستند فقط روایت زندگی یک شهید نیست؛ بلکه تماشای تداوم یک عشق است، عشقی که از میان سالها تنهایی عبور کرده و چهار دهه دوری و سختی هم نتوانسته از میزان آن کم کند.

عدالتخواه افزود: این لحظات برای من بسیار فراتر از یک تجربه کاری بود. هر بار همسر شهید سلطانی حرف می زد، وقتی اشک می ریخت و از قد و صدای خوش و ایمان همسرش می گفت، احساس می کردم شیرعلی کنار او حضور دارد. این تجربه برای من، یادآور حقیقتی بود که بارها از شدت تکرار فراموش کرده ایم، «پشت هر عکس شهید، زنی ایستاده که سالهاست تنها، بی صدا و با وقار بار عشق و نبودن را بر دوش کشیده است.»

در ادامه کارگردان مستند توضیح داد: برای من، یکی از مهم ترین دلایل پرداختن به زندگی خانوم ماه، نشان دادن نقشی است که زنان در تحولات اجتماعی برعهده دارند؛ نقشی که متأسفانه در روایت های مان کمتر دیده شده یا به حاشیه رفته است.

خانم ماه نمونه ای از همان زنانی است که نه تنها در زندگی خانوادگی خود فعال بوده، بلکه در بطن جامعه و در کنار همسرش در دوران مبارزات پیش از انقلاب و سال های جنگ تحمیلی حضوری مؤثر داشته است. او زنی منفعل نبوده؛ بلکه خانمی آگاه، پی گیر، اهل مشارکت اجتماعی و همراه مسیر اعتقادی و مبارزاتی همسرش بوده است. از نگاه من، روایت این زنان و بازگرداندن هویت اجتماعی شان به تاریخ، برای نسل امروز و فردا ضرورتی جدی است.

عدالتخواه در انتها گفت: این مستند برای من صرفاً روایت یک زندگی نبود؛ تلاشی بود برای یادآوری اینکه خانواده های شهدا، به ویژه همسران شهدا، سالها بار سنگینی از رنج، دلتنگی و مسئولیت را بی صدا بر دوش کشیده اند. امیدوارم «خانوم ماه» بتواند تنها گوشه ای از این حقیقت را نشان دهد و انگیزه ای باشد برای اینکه در آینده آثار بیشتری درباره این بخش کمتر دیده شده از تاریخ ساخته شود. توجه به زندگی این خانواده ها نه تنها ادای احترام، بلکه ضرورتی برای حفظ حافظه جمعی ماست؛ حافظه ای که اگر ثبت و روایت نشود، آرام آرام میان سالها گم خواهد شد.

مستند «خانوم ماه» به کارگردانی و تهیه کنندگی مطهره عدالتخواه، که روایت زندگی خانم ناز علی نژاد، همسر شهید شیرعلی سلطانی، است. یکی از سه گانه ای است که براساس سه کتاب تازه تقریظ شده رهبر انقلاب در رویداد ملی قهرمان ساخته شده است. سه مستند «خانوم ماه»، «همسفر آتش و برف» و «بازهم صبوری» در هفته کتاب، همزمان با بیست و یکمین پاسداشت ادبیات جهاد و مقاومت و انتشار تقریظ رهبر معظم انقلاب بر سه کتاب «تب ناتمام»، «همسفر آتش و برف» و «خانوم ماه» رونمایی شدند. مستند «خانوم ماه» براساس کتاب «خانوم ماه» داستان عشق، ایثار و پایداری خانم ناز علی نژاد، همسر شهید شیرعلی سلطانی، از آشنایی و ازدواج او با شهید تا چالش های زندگی پس از شهادت همسرش را روایت می کند. با مطهره عدالتخواه کارگردان این مستند گفت و گویی انجام دادیم که در ادامه می خوانید.

مریم شکیب
گفت و گو

خانم سلطانی، بود. وقتی با ایشان صحبت کردم، احساس کردم که انگار سالهاست یکدیگر را می شناسیم. محبت و صمیمیتشان در همان ابتدای گفتگو، باعث شد که تمام نگرانی هایم از بابت شروع کار و برقراری ارتباط با خانواده رفع شود.

کارگردان مستند «خانوم ماه» به چالش هایی که در زمان ساخت مستند با آن مواجه شده اشاره کرده و اظهار داشت: یکی از اصلی ترین چالش های ساخت مستند «خانوم ماه»، نگرانی از وضعیت جسمانی خود خانم ناز بود؛ خانمی میانسال با تجربه عمل قلب، پلاتین کمر و سالها رنج جسمی، که قرار بود روایت های عمیقاً شخصی و عاطفی زندگی اش را مقابل دوربین بازگو کند.

عدالتخواه افزود: الحمدلله برخلاف همه نگرانی ها، وقتی کار شروع شد دیدم خانوم ماه از نظر روحی چقدر قوی تر از تصور من است؛ با شوق، صبوری و یک مهربانی مادرانه کنار ما ماند و حتی بعضی روزها سرحال تر از روز قبل جلوی دوربین حاضر می شد.

او اضافه کرد: یکی دیگر از چالش های بزرگ محدودیت های زمانی بود. با توجه به فشارهای زمانی و شرایط خاص، باید روزها را به دقت برنامه ریزی می کردیم تا همه چیز به موقع و بدون هیچ مشکلی ضبط شود. اما در نهایت، همه این چالش ها، با همکاری بی دریغ خانم علی نژاد و خانواده شان، به یک تجربه بسیار ارزشمند و پربار تبدیل شد. مطهره عدالتخواه به لحظات ماندگار در ساخت مستند اشاره کرده و گفت: در مدت تولید مستند، لحظاتی وجود داشت که نه تنها روند کار، بلکه نگاه من به این روایت را عمیقاً تحت تأثیر قرار داد. یکی از پرنرنگ ترین شان، لحظه ای بود که خانوم ناز، آلبوم عکس های شهید سلطانی را ورق می زد. هر صفحه که ورق می خورد، انگشتانش روی تصویر همسرش مکت می کرد و زیر لب قربان صدقه اش می رفت.

مطهره عدالتخواه در پاسخ به اینکه چرا سراغ ساخت مستندی درباره خانم علی نژاد همسر شهید سلطانی رفته است، گفت: این مستند تنها روایت زندگی همسر یک شهید نیست؛ بلکه بازتاب داستان زنی است که در دل سخت ترین سالها، معنای واقعی عشق، ایستادگی و آگاهی را زندگی کرده است.

او توضیح داد: ایشان، از همان نوجوانی و سال های اول ازدواج پا به دنیایی گذاشت که سرشار از مبارزه، حمایت و پایداری بود. عشقی که در سیزده سالگی آغاز شد، با شهادت همسر پایان نگرفت؛ بلکه برای «خانوم ماه»، سرآغاز فصل تازه ای از مسئولیت و تنهایی شد.

عدالتخواه ادامه داد: آنچه من را به شدت به این سوژه نزدیک کرد، روحیه فداکارانه و حیرت انگیز خانم علی نژاد بود؛ زنی که در بیست و هفت سالگی با پنج کودک، بدون اتکا به خانواده یا حمایت های رایج، زندگی را دوباره ساخت و هم زمان نقش یک مادر آگاه، یک زن فعال اجتماعی را ایفا کرد.

کارگردان مستند معتقد است: ویژگی های اجتماعی و تربیتی خانوم ماه، از همراهی در مبارزات پیش از انقلاب گرفته تا پشتیبانی از جبهه ها و سپس تربیت فرزندان، آن قدر ارزشمند است که باید ثبت و برای نسل های آینده حفظ شود. زندگی این بانو، درس هایی در خود دارد که نباید در گذر زمان از یاد بروند؛ درس هایی درباره ایمان، عشق، صبوری و آگاهی زن ایرانی.

وی افزود: سه کتاب به من معرفی شد، اما وقتی کتاب «خانوم ماه» را خواندم، حس کردم روایت زندگی خانم سلطانی آن قدر زنده، صمیمی و پراحساس است که دوست دارم این مستند را بسازم.

عدالتخواه به نخستین تماسش با خانواده شهید سلطانی اشاره کرد و گفت: تماس اول من با خانواده شهید، با دختر ارشد ایشان، مرضیه

برنده سیمرغ بهترین فیلم
برنده سیمرغ بهترین موسیقی متن
برنده سیمرغ بهترین بازیگر مکمل زن
برنده سیمرغ بهترین بازیگر مکمل مرد

کارگردان مهدی شامحمدی تهیه کننده عباس ناداران

نامزد چهارده رشته سیمرغ در چهارمین جشنواره فجر

سهیل باکی
شیرین فریادی
بهادر حاج
محمدرضا شفیعی
سید مهدی حسینی
آنتونینو هسلو
حمید امیرقزوین

جهنم

